

Η ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Γιάννης Μπερτσιμάς, Πρόεδρος Επιτροπής Προσβασιμότητας Υ.Μ.ΕΠ.

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ
ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.

Είναι όλες οι υπηρεσίες που στεγάζονται στο νεόδμητο κτίριο του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών στο Δήμο Παπάγου Αττικής.
Το κτίριο αυτό είναι απόλυτα προσβάσιμο στα εμποδιζόμενα άτομα.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ.

Οι φορείς αυτοί είναι:

Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.)
Εταιρεία Θερμικών Λεωφορείων (Ε.ΘΕ.Λ)
Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών Πειραιώς (Η.Λ.Π.Α.Π.)
Ηλεκτροκίνητοι Σιδηρόδρομοι Αθηνών Πειραιώς (Η.Σ.Α.Π.)
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Εταιρεία Λειτουργίας (Α.Μ.Ε.Λ.)
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (Ο.Σ.Ε)
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (Δ.Α.Α.) “ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ”
Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.)
Ολυμπιακή Αεροπορία (Ο.Α.)
Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ)
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (Τ.Τ.)
Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (Ο.Τ.Ε).

1. ΟΡΙΣΜΟΙ

α. Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)

Ο όρος Άτομα με Αναπηρίες περιλαμβάνει τα άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, συμπεριλαμβανομένων των βλαβών των αισθήσεων ή σε διανοητικές ή ψυχικές βλάβες, που περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο.

Τα ΑμεΑ είναι περίπου **το 10% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας.**

β. Εμποδιζόμενα Άτομα

Εμποδιζόμενα Άτομα νοούνται, εκτός των ΑμεΑ, τα νήπια και μικρά παιδιά, οι έγκυες, οι υπερήλικες, οι συνοδοί νηπίων και ΑμεΑ, τα άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις, οι μεταφορείς αντικειμένων, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, όσοι χρησιμοποιούν ή οδηγούν οιοδήποτε αμαξίδιο, όσοι έχουν παροδική ανικανότητα λόγω τραυματισμού, λήψης φαρμάκων ή ναρκωτικών ουσιών κλπ.

Τα εμποδιζόμενα άτομα, βάσει των στατιστικών στοιχείων του ΥΠΕΧΩΔΕ, είναι σχεδόν **το 50% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας.**

γ. Πρόσβαση

Η πρόσβαση είναι ένας θεμελιώδης ποιοτικός παράγοντας που απευθύνεται σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας, φυσικής κατάστασης, τάξεως, φυλής, θρησκείας και προέλευσης. Χαρακτηρίζει το περιβάλλον και δίνει σε όλους -χωρίς αποκλεισμούς- τη δυνατότητα να κινούνται αυτόνομα και με ασφάλεια, να επικοινωνούν, να συμμετέχουν στα κοινωνικά δρώμενα, να σπουδάζουν, να κατοικούν, να ζούνε χωρίς εμπόδια και αποκλεισμούς.

δ. Προσβασιμότητα και προσβάσιμος

Οι όροι «προσβασιμότητα» και «προσβάσιμος» υποδηλώνουν τη δυνατότητα που προσφέρει ένας χώρος στους υποψήφιους χρήστες του να τον επισκεφτούν και να τον χρησιμοποιήσουν με άνεση, μόνοι τους, χωρίς εξωτερική βοήθεια, οποιασδήποτε μορφής. Παραπλήσιος είναι και ο όρος «επισκεψιμότητα»

ε. Αλυσίδα πρόσβασης

Με τον όρο αλυσίδα πρόσβασης νοείται μια διαδοχή προσβάσιμων κτιρίων, υπηρεσιών και μέσων, σε συνδυασμό με αντίστοιχα προσβάσιμες εξυπηρετήσεις. Κρίκοι αυτής της αλυσίδας είναι τα κτίρια, οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια, οι συγκοινωνίες, το προσωπικό διαφόρων υπηρεσιών, η σήμανση, η πληροφόρηση κ.λπ. Αν κάποιος από αυτούς τους κρίκους δεν λειτουργεί τότε δεν υπάρχει αλυσίδα πρόσβασης.

στ. Καθολικός σχεδιασμός ή καθολική πρόσβαση

Ο όρος καθολικός σχεδιασμός ή ολοκληρωμένη πρόσβαση χρησιμοποιείται σε σχέση με τρεις βασικές μορφές ανθρώπινης δραστηριότητας: τη διακίνηση, την επικοινωνία και την πληροφόρηση. Ο καθολικός σχεδιασμός ειδικά για τα κτίρια και τους υπαίθριους χώρους:

- Καταργεί τις υψομετρικές διαφορές ή εξομαλύνει τις αναπόφευκτες.
- Προβλέπει χώρους άνετους και ασφαλείς με υποδοχή για την παραμονή και εξυπηρέτηση των ΑμεΑ, όπως π.χ. ύπαρξη χώρων υγιεινής.
- Επισημαίνει εμπόδια και κινδύνους
- Απλοποιεί τον εξοπλισμό, κάνοντάς τον προσιτό σε όλους
- Προσθέτει αξία στο δομημένο περιβάλλον.

ζ. Άξονας Προσβασιμότητας

Πρόκειται για επιλεγμένη διαδρομή μέσα από τον αστικό ιστό ή στο φυσικό περιβάλλον, της οποίας όλα τα στοιχεία (όπως συγκοινωνίες, δρόμοι, πεζοδρόμια και πεζόδρομοι, πάρκα και χώροι αναψυχής, αθλητικές εγκαταστάσεις και κτίρια γενικά με χρήση κοινού) είναι κάθε στιγμή προσβάσιμα. Επίσης, το προσωπικό των συγκοινωνιών, κτιρίων κ.λπ. είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο για την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ.

η. Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης Αναπήρων (ΔΣΠ)

Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (ΔΣΠ), έχει καθοριστεί από τον Ερυθρό Σταυρό και το Διεθνές Συμβούλιο Αναπήρων (Rehabilitation International) και έχει γίνει αποδεκτό από το Συμβούλιο Ευρώπης. Στη χώρα μας εγκρίθηκε με την απόφαση Γ4Α'/Φ/3012/1984 (ΦΕΚ 60B/1985) του Υπουργείου Πρόνοιας.

2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή απαρτίζεται από στελέχη /εκπροσώπους των Υπουργείων ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., ΥΓΕΙΑΣ-ΠΡΟΝΟΙΑΣ, στελέχη του Ε.Μ.Πολυτεχνείου, της Ε.Ρ.Τ, της Ε.Σ.Α.Ε.Α καθώς και ιδιώτες ειδικούς σε θέματα προσβασιμότητας.

Τα μέλη της Επιτροπής είναι επιστήμονες με εξειδίκευση και άριστη γνώση σε θέματα εμποδισμού γενικότερα

3. ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, αρμόδιο για το χειρισμό των λύσεων διαχείρισης στα συστήματα Μεταφοράς και Επικοινωνίας, ΣΤΟΧΕΥΕΙ στην κατάλληλη επεξεργασία λύσεων, ώστε να αντιμετωπίζονται με τον καλύτερο τρόπο ή και να ελαχιστοποιούνται τα κυκλοφοριακά και επικοινωνιακά προβλήματα, για **όλους** τους πολίτες.

Μέσα στο γενικότερο αυτό σχεδιασμό εντάσσεται και η εξασφάλιση της προσβασιμότητας των μεταφορικών συστημάτων, των υποδομών τους, των κτιριακών εγκαταστάσεων αλλά και των παρεχόμενων υπηρεσιών των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων στα **εμποδιζόμενα** άτομα, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.

Ακριβώς αυτή τη θεμελιώδη αρχή ανατροπής του μοντέλου του «αποκλεισμού» υπηρετεί το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών στους τομείς ευθύνης του **και η Ειδική Επιτροπή Παρακολούθησης**, με τις εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις και την εμπειρία των μελών της, συνδράμει αποτελεσματικά προς την κατεύθυνση αυτή.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Σκοπός της επιτροπής είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των Υπηρεσιών των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών φορέων, η διατύπωση προτάσεων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων, σχετικά με τα **Εμποδιζόμενα** Άτομα, αλλά και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

Στο πλαίσιο της εξασφάλισης της προσβασιμότητας για τα εμποδιζόμενα άτομα γενικότερα, η Επιτροπή επιλαμβάνεται και διατυπώνει απόψεις και σε θέματα:

- Αυτόνομης Διακίνησης Εμποδιζόμενων Ατόμων και Ατόμων με Αναπηρίες.
- Αποκατάστασης της πρόσβασης στο δομημένο περιβάλλον, τις μεταφορές και τις επικοινωνίες, με βάση τις αρχές και τη φιλοσοφία του Καθολικού Σχεδιασμού.

- Προσβασιμότητας των μεγάλων έργων, όπως το ΜΕΤΡΟ Αθηνών, ο νέος Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος, το ΤΡΑΜ της Αθήνας κ.λπ.

Τα θέματα αυτά στοχεύουν στη γενικότερη προσπάθεια εξασφάλισης ίσων ευκαιριών για όλους τους πολίτες, σύμφωνα και με τις επιταγές του αναθεωρημένου Συντάγματος της χώρας μας.

5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στα πέντε περίπου χρόνια λειτουργίας της, η Επιτροπή Παρακολούθησης:

- Συνεργάστηκε με εκπροσώπους και φορείς του αναπηρικού κινήματος, για την προώθηση λύσεων σε θέματα αρμοδιότητας του Υ.Μ.Ε
- Προώθησε στις Υπηρεσίες του Υ.Μ.Ε. και τους εποπτευόμενους φορείς σειρά μέτρων για την εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων πολιτών, όπως:
 - Βελτίωση της προσβασιμότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (είναι το μόνο προσβάσιμο Υπουργείο στο σύνολο των εγκαταστάσεών του, με όλες τις απαραίτητες εξυπηρετήσεις).
 - Βελτίωση της προσβασιμότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων:
 - Του ΟΤΕ, ΕΛΤΑ, Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου
 - Του ΟΣΕ (οι κεντρικοί σταθμοί γίνονται σταδιακά προσβάσιμοι)
 - Του ΗΣΑΠ (όλοι οι σταθμοί γίνονται προσβάσιμοι)
 - Των αεροσταθμών (όλοι οι αεροσταθμοί γίνονται προσβάσιμοι)
 - Βελτίωση της προσβασιμότητας των αστικών μέσων μεταφοράς επιβατών του ΟΑΣΑ (ΕΘΕΛ, ΗΛΠΑΠ, ΗΣΑΠ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Ε.Λ.).
 - Βελτίωση της προσβασιμότητας του σιδηροδρομικού δικτύου του ΟΣΕ.
- Προώθησε την τροποποίηση της νομοθεσίας για την έκδοση αδειών οδήγησης ΑμεΑ, ώστε να είναι ικανή (παράλληλα με τις Δευτεροβάθμιες Ιατρικές Επιτροπές των Ν.Α. της χώρας) η γνωμοδότηση της ειδικής Υπηρεσίας ΗΝΙΟΧΟΣ, του Εθνικού Ιδρύματος Αποκατάστασης Αναπήρων, όσον αφορά στην ικανότητα υποψήφιου οδηγού ΑμεΑ.
- Επεξεργάστηκε και προώθησε αρμοδίως σχέδιο Π.Δ. για τη θέσπιση δελτίου στάθμευσης Ι.Χ. αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με κοινοτική απόφαση.
- Συμμετείχε στη βελτίωση νομοσχεδίων προωθώντας θετικά μέτρα για τα ΑμεΑ (Κ.Ο.Κ, νομοσχέδιο για τα πρακτορεία των ΚΤΕΛ, κ.λπ.).
- Εισηγήθηκε τη θεσμοθέτηση για τη θέση σε κυκλοφορία ταξί διασκευασμένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία χρηστών αναπηρικών αμαξιδίων (Ν.3109/19.02.03 άρθρο 6 παράγραφος 10 εδάφιο α).

- Εισηγήθηκε τη νομοθετική ρύθμιση για τα τιθέμενα σε κυκλοφορία νέα λεωφορεία που ανήκουν σε φορείς συγκοινωνιακού έργου (όχι δηλαδή ατομικά σε μετόχους) να φέρουν σε ποσοστό τουλάχιστον 10% εξοπλισμό για την πρόσβαση και ασφαλή μεταφορά ατόμων με κινητικά προβλήματα (Ν.2963/2002 άρθρο 12 παράγραφος 9).
- Εισηγήθηκε και πέτυχε σημαντικές παροχές και λοιπές τηλεπικοινωνιακές διευκολύνσεις για τα άτομα με αναπηρίες, που προβλέπονται από το άρθρο 6 της 255/83/14.06.02 απόφασης της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων «Καθορισμός του Περιεχομένου της Καθολικής Υπηρεσίας» (Β'874/12.07.02).
- Δρομολόγησε σειρά μέτρων για την ευαισθητοποίηση του κοινού (διοργάνωση ημερίδας, έκδοση σχετικής τηλεκάρτας από τον ΟΤΕ, ειδική σφραγίδα σφράγισης της αλληλογραφίας των ΕΛΤΑ, αφίσα με θέμα την δωρεά οργάνων κ.λπ.) στο πλαίσιο του προγράμματος «Πρώτα ο Πολίτης» του Υ.Μ.ΕΠ.
- Επισκέφθηκε πολλές φορές, κατά τη διάρκεια της κατασκευής του, το νέο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών στα Σπάτα, διατύπωσε τις παρατηρήσεις της, σχετικά με τις πρόσθετες εξυπηρετήσεις και διευκολύνσεις που θα πρέπει να παρέχονται και συνεργάστηκε με τους αρμόδιους τεχνικούς του, έτσι ώστε ο Νέος Διεθνή Αερολιμένας Αθηνών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» να είναι σήμερα απόλυτα προσβάσιμος σε όλες τις κατηγορίες των Εμποδιζόμενων Ατόμων.
- Επισκέφτηκε τους σταθμούς του ΜΕΤΡΟ, κατέγραψε τα σημεία εκείνα που χρειάζονται βελτίωση και συνεργάστηκε με τη Διοίκηση του ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ώστε να εξασφαλιστεί η βελτιστοποίηση των παρεχόμενων από το ΜΕΤΡΟ υπηρεσιών (στους σταθμούς και το τροχαίο υλικό) στα εμποδιζόμενα άτομα.
- Βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με την «Αθήνα 2004», με στόχο την εξασφάλιση της ελεύθερης και ισότιμης διακίνησης και επικοινωνίας όλων των ατόμων με αναπηρίες που θα συμμετέχουν ως αθλητές ή θεατές στους Ολυμπιακούς και τους Παραολυμπιακούς αγώνες. Με τη συνεργασία αυτή προσδιορίστηκαν οι κατευθυντήριες δράσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας του τομέα αρμοδιότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών εν όψει των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων.
- Εισηγήθηκε και βρίσκεται σε εξέλιξη πρόγραμμα λήψης μέτρων για:
 - Την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση διαφόρων ομάδων που εμπλέκονται σε θέματα πρόσβασης στα ΜΜΜ και τους συσχετιζόμενους χώρους και υπηρεσίες.
 - Την εκπαίδευση ειδικών κατηγοριών εργαζομένων και προσωπικού σε θέματα χειρισμού των μέτρων πρόσβασης (ανάλυση της λογικής ύπαρξης αυτών) αλλά και εξυπηρέτησης των εμποδιζόμενων ατόμων κατά την διάρκεια παροχής υπηρεσιών διακίνησης και μεταφοράς.
 - Τη διαμόρφωση κατάλληλα προσβάσιμου δικτύου ενημέρωσης του επιβατικού κοινού και των εμποδιζόμενων ατόμων ως μέρος αυτού, για τα μέτρα προσβασιμότητας στις μετακινήσεις, ή για διάφορες άλλες πληροφορίες (δρομολόγια, στάσεις, σημεία μετεπιβίβασης, χρόνοι ανταποκρίσεων κ.α.).

ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ Υ.Μ.ΕΠ.

Το Υ.Μ.ΕΠ. διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, δεδομένου ότι μέσω του Υ.Μ.ΕΠ. εξασφαλίζονται όλοι οι δίαυλοι διασύνδεσης (μεταφορές και επικοινωνίες) των λοιπών δραστηριοτήτων των πολιτών, όπως φαίνεται στο σχήμα δίπλα.

